

Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se

Betänkandet Nya regler om hållbarhetsredovisning (SOU 2023:35)

Ju2023/01485

Sammanfattning

Konkurrensverket avstyrker utredningens förslag att inte tillåta oberoende kvalitetsgranskare av hållbarhetsrapporter. Givet den stora tillkommande kostnadsbörda som företag som omfattas av hållbarhetsrapportering kommer att möta är det angeläget att i möjligaste mån begränsa merkostnaderna till vad som är nödvändigt. I det avseendet anser Konkurrensverket att utredningens förslag riskerar att förstärka kompetensbrist och koncentration på marknaden för revisions-tjänster, något som skulle kunna riskera att leda till högre pris eller urholkad kvalitet för sådana tjänster.

Med oberoende kvalitetsgranskare av hållbarhetsrapporter skulle konkurrens-trycket inom granskningstjänster istället öka. Det kan motverka delar av den kostnadsökning som företagen som omfattas av hållbarhetsredovisning möter. Minskad flaskhalsproblematik i kompetensförsörjningen och högre konkurrens inom granskningstjänster är därtill angeläget för att motverka ytterligare koncentration av revisionsmarknaden. Konkurrensverket anser att en kostnadsminskning för granskningen av hållbarhetsrapporterna genom förbättrad konkurrens på revisionsmarknaden också skulle kunna leda till en förbättrad konkurrens generellt på de marknader där företag som omfattas av hållbarhetsredovisning agerar. Detta eftersom det skulle begränsa konsekvenser av att barriärer för inträde och expansion ökar.

Konkurrensverket bedömer att den information som ska ingå i hållbarhetsrapporten kan komma att innefatta strategisk information, vilken kan påverka konkurrensen ifall den delas med konkurrenter. Det är av vikt att företag inte delar med sig av information som riskerar att leda till att konkurrensen på marknaden begränsas till följd av utbyte av konkurrenskänslig information.

Utgångspunkter

Konkurrensverket har i uppdrag att verka för en effektiv konkurrens i privat och offentlig verksamhet samt en effektiv offentlig upphandling till nytta för det allmänna. Yttrandet avgränsas till sådana aspekter som följer av Konkurrensverkets ansvarsområden.

Betänkandets struktur

Utredningens förslag omfattar tre övergripande delar. Den första delen handlar om krav på mer utförlig hållbarhetsinformation från företagen och följer av ett EU-direktiv.¹ Syftet med hållbarhetsrapportering är att ge finansmarknaderna tillgång till information om miljö, samhällsansvar och bolagsstyrning som är tillförlitlig, relevant och jämförbar. Rapporteringen ska bidra till att styra in kapital mot hållbara investeringar för att uppnå en hållbar tillväxt. Dessutom ska den underlätta hanteringen av finansiella risker.

Den andra delen handlar om åtgärder för att genomföra EU-direktivet om könsfördelningen bland styrelseledamöterna i börsnoterade företag. Direktivet syftar till att åstadkomma en jämnare könsfördelning bland icke verkställande styrelseledamöter i börsnoterade bolag. Konkurrensverket har inga synpunkter på utredningens förslag i detta avseende.

Den tredje delen handlar om en tydligare ordning för dateringen av årsredovisningar. Syftet har varit att föreslå hur en årsredovisning ska färdigställas och om det bör införas ett krav på att företagets behöriga företrädare ska fatta ett beslut om att färdigställa årsredovisningen.

I det följande kommenterar Konkurrensverket de förslag som lämnats under respektive avsnitt i betänkandet.

3. Företagens hållbarhetsrapportering

Utredningen föreslår att betydligt fler företag ska lämna betydligt mer hållbarhetsinformation än vad som idag är aktuellt. Den information som ska tillhandahållas till finansmarknaderna ska också genomgå granskning. De utökade kraven på att tillhandahålla hållbarhetsinformation till finansmarknaden förväntas leda till betydande kostnadsökningar, såväl för större som mindre företag som omfattas av kravet på att lämna hållbarhetsinformation. Därtill kommer också kostnader för granskning av hållbarhetsrapporten vilka enligt utredningen kan vara i paritet med eller högre än kostnaderna för själva upprättandet av hållbarhetsrapporten.

Konkurrensverket konstaterar att det uttalade syftet med utförligare hållbarhetsrapportering är att ge finansmarknadernas aktörer bättre information. Finansmarknadernas aktörer förmodas av Konkurrensverket endast i begränsad

¹ EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV (EU) 2022/2464.

utsträckning överlappa med kunderna till, och i förlängningen slutkonsumenterna av, de rapportskyldiga företagens produkter och tjänster. I den mån förslagen leder till ökade kostnadsbördor som förs vidare till de rapportskyldiga företagens kunder kan det därför inte förväntas att någon motsvarande förbättring av konsumentnyttan uppkommer för företagens kunder genom förslaget. Vidare kan konkurrenstrycket försvagas då barriärerna för inträde och expansion ökar till följd av de ökade fasta kostnader som företagen i fråga behöver ta för att möta rapporterings- och granskningskraven.

3.4 Vilka företag ska lämna hållbarhetsinformation?

Utredningen föreslår att följande företag ska omfattas av krav på hållbarhetsrapportering, utöver de som redan idag har krav på hållbarhetsrapportering:

- Små och medelstora företag vars överlåtbara värdepapper är upptagna till handel på en reglerad marknad, dvs. är noterade.
- Mindre onoterade moderföretag i stora koncerner.
- Stora eller noterade dotterföretag och vissa större filialer till tredjelandsföretag som motsvarar aktiebolag och har en betydande verksamhet inom EU.

Samtidigt undantas företag med begränsad verksamhet eller låg omsättning, även i den mån de träffas av definitionerna ovan. Dotterföretag omfattas inte heller om de ingår i koncernens hållbarhetsrapportering, såtillvida det inte är ett noterat bolag. Likaledes ska inte heller moderföretag i koncerner behöva upprätta hållbarhetsrapportering om inte koncernen är stor i förslagets bemärkelse.

Konkurrensverket är positivt till att små företag kan undantas rapporteringskrav då detta förbättrar marknadstillträde för sådana företag, vilka annars skulle riskera att drabbas av en oproportionerligt betungande rapporteringsbörda. Konkurrensverket har inget att invända mot urvalet av företag som föreslås omfattas av hållbarhetsrapporteringen.

3.5 Vilken hållbarhetsinformation ska förvaltningsberättelsen innehålla?

Utredningen föreslår att den information som ska framgå av hållbarhetsrapporteringen bland annat ska innefatta; företagets eller koncernens affärsstrategi kring hållbarhetsfrågor; tidsbundna hållbarhetsmål; huvudsakliga faktiska eller potentiella negativa inverkan som kan kopplas till företagets eller koncernens verksamhet och värdekedja och de åtgärder som företaget eller koncernen har vidtagit och resultatet av dessa åtgärder. Företaget ska upplysa om hur hållbarhetsinformationen har identifierats. Rapporten ska också innehålla uppgifter relaterade till de tidshorisonter om kort, medellång och lång sikt som är tillämpliga. I förekommande fall ska rapporten innehålla uppgifter om företagets eller koncernens verksamhet och om dess värdekedja. Företaget ska inte behöva lämna viss

information, om företagets styrelse bedömer att ett offentliggörande skulle skada företagets marknadsposition allvarligt. Små och medelstora noterade företag samt vissa finansiella företag ska få begränsa sin hållbarhetsrapportering i enlighet med särskilda rapporteringsstandarder.

Konkurrensverket konstaterar att den information som ska ingå i hållbarhetsrapporteringen är omfattande. Utredningen föreslår vissa lätnader för bland annat mindre företag, vilket Konkurrensverket tillstyrker då det skapar förbättrade förutsättningar till en jämn spelplan mellan större och mindre bolag, där de större företagen får förmodas ha bättre förutsättningar att hantera de tillkommande kostnader och kompetenskrav de nya rapporteringskraven medför.

Utredningen föreslår att företag ska få utelämna viss information, om företagets styrelse bedömer att ett offentliggörande skulle skada företagets marknadsposition allvarligt. Konkurrensverket konstaterar att information som är strategisk också skulle kunna utgöra en grund för företag att koordinera sina ageranden kring och anser att hållbarhetsrapportering inte bör utgöra en grund för företag att dela känslig information som riskerar att begränsa konkurrensen. Konkurrensverket tillstyrker därför att sådan information ska kunna undantas från rapportering. Företag som omfattas av krav på hållbarhetsrapportering behöver bedöma om information i hållbarhetsrapporteringen riskerar att leda till ett konkurrensbegränsande informationsutbyte och avhålla sig från att rapportera sådan information. Denna begränsning gäller även i relation till förslaget i avsnitt 3.7 i betänkandet avseende information om immateriella resurser.

Utredningen konstaterar att information som behövs för hållbarhetsrapporteringen bland annat kommer behöva samlas in från företagets leverantörer och återförsäljare. Det kan vara förenat med kostnader för underleverantörer att ta fram sådant underlag och för det fall dessa inte understöds eller kompenseras av företaget i fråga riskerar krav på informationsinsamling för kundens hållbarhetsrapportering leda till att underleverantörer som saknar eller inte anser sig ha möjlighet att redovisa uppgifter måste avsluta sitt underleverantörsuppdrag.

Konkurrensverket ser en risk att konkurrensen försämras, kanske särskilt från mindre företag som kan förväntas ha större svårigheter att tillhandahålla den efterfrågade informationen. Företag som har en stark ställning på sina marknader kan på sina leverantörer eller kunder även komma att uppställa krav på tillhandahållande av information som riskerar att, helt eller delvis, avskärma aktörer från marknader. En betydande aktör på sin marknad som är vertikalt integrerad kan vidare använda information som behövs för hållbarhetsrapportering för att försöka exkludera faktiska eller potentiella konkurrenter uppströms eller nedströms genom avskärmning av kundmarknader eller insatsprodukter. Leverantörsmarknader kan därför komma att koncentreras i samband med att färre aktörer kan erbjuda tjänster till större företag med krav på hållbarhetsrapportering och inträdesbarriärer på marknaderna kan öka.

3.10 Granskning av hållbarhetsrapporten

Utredningen föreslår att hållbarhetsrapporten ska granskas av en auktoriserad revisor som ska uttala sig om huruvida företaget uppfyller rapporteringskraven. Företaget ska för uppdraget få välja en annan revisor än den som företaget har valt för revisionen av de finansiella rapporterna. Granskningen ska utmynna i en granskningsberättelse över hållbarhetsrapport som bland annat beskriver omfattningen av granskningen och hållbarhetsrapportens överensstämmelse med tillämplig lag om årsredovisning.

Enligt Konkurrensverket innebär utredningen förslag att ett högre mått av konkurrens kring revisionstjänster tillåts än idag då granskning av hållbarhetsrapporten får utföras av annan revisor än den som ansvarar för den finansiella rapporteringen. Utredningen noterar att det har varit en avvägningsfråga då det finns tydliga samordnings fördelar med ett sammanhållet revisionsansvar samtidigt som det underliggande direktivet medger en högre grad av konkurrensutsättning. Utredningens förslag går dock inte så långt som direktivet medger och tillåter inte oberoende leverantörer av kvalitetsgranskningstjänster för granskning av hållbarhetsrapporter.

Konkurrensverket ser flera problem med att inte tillåta oberoende leverantörer av kvalitetsgranskningstjänster för granskning av hållbarhetsrapporter. Behovet av revisorer, som redan idag är en bristresurs, kommer att öka med utredningens förslag. Revisionsmarknaden är redan idag koncentrerad där ett fåtal större revisionsföretag dominerar marknaden. En ökad efterfrågan på revisionstjänster, tillsammans med incitamenten att samordna finansiell redovisning och hållbarhetsredovisning som utredningen har lyft fram, talar för att koncentrationsgraden på marknaden för revisionstjänster kan öka ytterligare. Mindre revisionsbyråer har svårare att erbjuda en bredd av revisionstjänster och kan komma att få svårare att konkurrera om uppdrag hos företag som behöver granskning av både finansiell rapportering och hållbarhetsrapportering. Om de mindre revisionsbyråerna får svårare att konkurrera minskar konkurrenstrycket, vilket riskerar leda till en försämring av priser och villkor för revisionstjänster till företagen i Sverige. Skulle däremot oberoende leverantörer av kvalitetsgranskning av hållbarhetsrapporter tillåtas torde konkurrenstrycket, och därmed trycket på att erbjuda lägre priser och förbättrade villkor, öka. Då kostnaden för granskning av hållbarhetsrapporter bedöms vara betydande för företagen, i paritet med eller högre än kostnaden för att upprätta hållbarhetsrapporter, är en utveckling mot ett ökat konkurrenstryck avseende granskningstjänster angeläget.

Konkurrensverket anser att en kostnadsminskning för granskningen av hållbarhetsrapporterna genom förbättrad konkurrens på revisionsmarknaden också skulle kunna leda till en förbättrad konkurrens generellt på de marknader där företag som omfattas av hållbarhetsredovisning agerar eftersom det skulle begränsa konsekvenser av att barriärer för inträde och expansion ökar.

Konkurrensverket avstyrker mot denna bakgrund utredningens förslag att endast auktoriserade revisorer ska få utföra granskning av hållbarhetsrapporter.

4.4 Datering av årsredovisningar

Utredningen föreslår att årsredovisningar ska dateras och att kravet på att års- eller koncernredovisning ska innehålla uppgift om den dag då den undertecknades tas bort.

Årsredovisningar har i flera avseenden en inverkan för Konkurrensverkets tillsynsverksamhet. Årsredovisningar påverkar bland annat om det föreligger skyldighet att anmäla en företagskoncentration eller inte och i vilken mån nedsättning av konkurrensskadeavgifter kan bli aktuellt med hänsyn till företagets ekonomiska ställning. En årsredovisning kan även teoretiskt vara grund för från vilket datum tidsfristen för preskriptionsavbrott ska beräknas. I samtliga dessa fall skulle datering av årsredovisningen kunna bidra med ökad tydlighet.

Med bakgrund av den ytterligare tydlighet som datering av årsredovisningar kan bidra med tillstyrker Konkurrensverket förslaget.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektören Rikard Jermsten. Föredragande har varit ekonområdet Martin Sutinen.

Beslutsfattandet har dokumenterats digitalt och yttrandet saknar därför namnunderskrift.

Rikard Jermsten